

dövastidning 2:2014

Marie Eriksson får
personlig assistans

Döva tolkar i Danmark

Tips på tillgängliga kläder

Tillgänglighet är inte ett särintresse

Jag lyssnade på en föreläsning. Den teckenspråkiga föredragshållaren bar en ljus kostym. Kläderna och huden gick i ett. Att titta på talaren var jobbigt. Mina stolsgrannar och jag tyckte att personen i fråga borde ha tänkt på att bära en lämplig överdel. För då skulle samtliga i publiken

ha haft lättare att avläsa denne. På sidan 16 kan du få tips av Ann Jansson som har dövblindhet om vilka överdelar som är tillgängliga för alla, inte endast för personer med synnedsättning. Visste du att vita handskar är bra att ha i kylan?

Regeringen presenterade nyligen ett lagförslag om att bristande tillgänglighet ska klassas som diskriminering från och med år 2015. SF Bio är landets största biografkedja. Hur tillgänglig kommer den att bli nästa år? Det är en av de frågor som vi ställer oss i artikeln om diskrimineringslagen på sidorna 8-9. I dag kan vi döva och hörselskadade som

bekant inte gå på textad bio när vi vill. Egentligen kan SF Bio texta samtliga svenska filmvisningar eftersom de har digitaliserat alla sina biosalonger. Livet hade blivit enklare om vi slapp planera för när vi skulle gå på bio och om biografägarna slapp ha speciella textade visningar. Och vi-känslan hade stärkts om vi gick på bio samtidigt som hörande.

Vad jag vill säga är att det som är tillgängligt för vissa också är bra för alla. Listan på lösningar som är bra för alla kan göras lång. Själv ska jag säga till den gymkedja som jag tränar på att de borde texta alla tv-program som visas i motionssalen. Jag har nämligen sett motionärer svära över att de glömt ta med sina hörlurar. Därmed kan de inte lyssna på något tv-program. Om programmet var textat hade både de och jag vunnit på det. 199 är i övrigt en ny standard från och med 2 april. Läs mer på sid. 10 och här nedan.

Trevlig läsning! Vi på Dövas Tidning önskar er Glad Påsk!

NICLAS MARTINSSON REDAKTÖR

Redaktionen tycker till

Text-TV-sidan 199. Detta var sagt att det skulle ske någon gång under 2014. Nu är det verklighet: med start den 2 april gäller sid. 199 i både SVT- och TV4:s kanaler. Även TV 3 och Kanal 5 och 9 kör samma sida. Därmed är 199 standardsida för undertext i rutan i svensk TV. Tummen upp!

Teckenspråkig hemtjänst. Ulla-Bell Thorin och Marie Eriksson har en sak gemensamt. Det är att de har fått det bättre i vardagen. Den förstnämnda slogs i tre år för att få teckenspråkig hemtjänst. Till sist kunde hennes hemkommun, Mölndals stad, erbjuda det (se sid. 10). Och den sistnämnda vann mot Örebro kommun i kamarrätten. Nu har hon rätt till personlig assistans (se sid. 5). Det här är två goda nyheter. Vi hoppas att fler döva och hörselskadade i landet får den vård och omsorg de vill ha på teckenspråk.

Tandlös diskrimineringslag. När regeringen lämnade lagförslaget om att bristande tillgänglighet ska klassas som diskriminering, mottogs det med besvikelse av funktionshinderrörelsen. Förbudet mot diskriminering gäller inte följande: privatpersoner, företag och vårdinrättningar med mindre än tio medarbetare. I praktiken innebär det att 90 procent av företagen inom handel, hotell och restaurant och hela 99 procent inom kultur inte kommer att påverkas av diskrimineringslagen.

TIDSKRIFT FÖR SVERIGES DÖVAS RIKSFÖRBUND

Nr 2/2014

Fredrik Schreiber gav ut det första numret av DT i Lund den 6 juni 1891 med skräddaren Ola Zommarin som förläggare.

Manusstopp:
Nr 3: 17 april
Nr 4: 5 juni
Nr 5: 15 augusti
Nr 6: 19 sep
Nr 7: 24 okt
Nr 8: 28 nov

Utgivning:
8 maj
26 juni
4 sep
9 okt
13 nov
18 dec

REDAKTION:

Dövas Tidning, SDR
Rissneleden 138, 5 tr
174 57 Sundbyberg
redaktionen@dovastidning.se
Ansvarig utgivare: Helena Fremnell
Redaktör för DT: Niclas Martinsson
0738 333 060 (sms/3G)
niclas.martinsson@dovastidning.se
Redaktör dovastidning.se:
Tomas Lagergren, 0735 130 199 (sms/3G)
tomas.lagergren@dovastidning.se
Form: Annalena Sandgren, Formligen.se
Omslag: Foto av Niclas Martinsson

PRENUMERATION:

prenumeration@dovastidning.se
Bildtel:
agneta.skagerstrand@sip.omnitor.se
SDR, Agneta Skagerstrand
Box 300
793 27 Leksand

Prenumerationspris: 300 kr/år
Utebliven tidning: kontakta
prenumeration@dovastidning.se

ANNONSER:

Bokas och lämnas till:
annons@dovastidning.se
0506 300 58 eller 0730 562 169
Förenings- och internannonser
bokas och lämnas till:
redaktionen@dovastidning.se

Upplaga: 5800 ex
Tryck: Mars 2014
Carlshamn Tryck & Media ab
ISSN 1402-1978

Facebook: facebook.com/dovastidning **Twitter:** @DovasTidning

dovastidning.se

I KORTHET

4

AKTUELLT

5

SIGNERAT:
PETRA ÖRLEGÅRD

7

DISKRIMINERINGS-
SKYDD

8

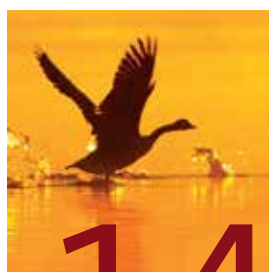
RECENSION:
VENUS

11

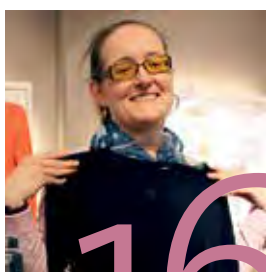
DANMARK:
DÖVA TOLKAR

12

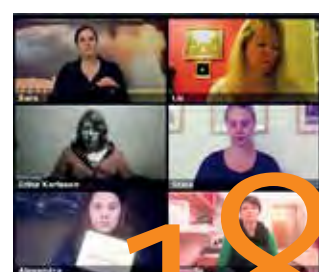
DT-BILDEN:
VÅRKÄNNING

14

TILLGÄNGLIGA
KLÄDER

16

28 I VIDEO-
KONFERENS

18

UNG

20

FÖRBUNDS-
NYTT

22

INSÄNDARE

24

DO utreder inte kasinofall

● Florian Tirnovan DO-anmälde Casino Cosmopol för att han inte fick använda teckenspråk med sina vänner vid pokerbordet trots att de hade lagt sina händer. Detta till skillnad från hörande som fick prata. DO meddelade att de inte skulle utreda hans fall. Florian Tirnovan blev besviken. Han har ett par idéer för hur han ska gå vidare och vill inte gå in på detaljer. I slutet av mars, vilket var efter DT:s pressläggning, skulle han få svar av kasinot om de hade för avsikt att ändra sina rutiner eller inte.

280.000

Så många besökare drog de textade svenska filmerna på landets biografier. Det var mer än en tiofaldig ökning från året 2011, då endast cirka 25 000 personer gick på textad bio, enligt Svenska Filminstitutet.

Fängelsekund nekades tolk

● En döv sitter i fängelse i den amerikanska delstaten Oregon. Tidigare nekades han tolk när han t.ex. hade läkarbesök eller önskade delta i en gudstjänst. Vidare fick han enklare arbetsuppgifter i fängelset som att städa. Han fick inte utföra mer avancerade sådana för att han var döv. Därför stämde han delstaten. Han vann och fick 150 000 dollar i skadestånd, skriver The Oregonian.

Plump melodifestivalsketch

● I februari hade Melodifestivalen en teckenspråkstolk-sketch. Programledarna skrattade när tolken tecknade "apa" och "hängla". Hon visade även att tecknen för bajs och elev var desamma. SDR gav ut ett pressmeddelande i vilket ordförande Hanna Sejlitz tyckte att det var ett plump skämt. "Det var omdömeslöst, och det anstår inte public serviceföretaget SVT att i ett av kanalens största underhållningsprogram göra sig lustiga på en språklig minoritetsgrupps bekostnad", skrev hon.

Streetsigners snart i Sverige

● Sensus Teckenspråk & Tillgänglighet ska tillsammans med Stockholms Dövas Ungdomsråd utveckla en svensk version av den danska sajten Streetsigners.dk, där ungdomar ute på gatan filmas och i varje videoklipp drar de några tecken och satser i olika kategorier. I den danska utgåvan kan man t.ex. lära sig tecken för väder och diverse snabbmaträtter. Utvecklarna vill göra begreppet Streetsigners internationellt så att ungdomar i andra länder kan få tillgång till en lättanvänd webbplats för lärande av teckenspråk och studera skillnaderna i varje teckenspråk.

Söt OS-kupp på teckenspråk

● Den schweiziska snowboardåkaren, Nevin Galmarini, tog silver under finalen i parallellstorslalom i snowboard. Det var hans första OS-medalj. Under segerintervjun bjöd han på en liten kupp där han tittade rakt in i kameran och tecknade till sin döva mamma i stil med: "Hej mamma. Tack så mycket för ditt stöd. ILY (I love you på amerikanskt teckenspråk)". Den schweiziska kvällstidningen, Blick, var inte sen med att träffa hans mamma, Helen. Hon framförde en hälsning på teckenspråk: "Jag är stolt och glad. Vi ses snart".

Oklart om Nyhetstecken

● SVT:s regionala nyhetsverksamhet organiseras om; ett arbete som ska vara klart senast första kvartalet 2015. Det innebär att antalet regionala nyhetsprogram ökar från dagens 19 till 21. Vidare ska SVT ha lokala redaktioner på 33 orter, 6 fler än i dag. Antalet utsändningsorter minskas från 11 till 6. Ett antal regionala nyhetsprogram måste därmed bandas tidigast en timme före sändning. Falun är en av de sex utsändningsorterna, i vilken SVT Teckenspråk och Nyhetstecken finns. Dess chef, Nina Funke, kan ännu inte svara på om Nyhetstecken också ska bandas i förväg då alla detaljer inte är klara.

"Det är svårare att dölja om du inte lyssnar eller inte förstår. Då känns det som om jag tecknar till en docka."

LINDA ERIKSSON, Förbundet Sveriges Dövblanda, berättar i Språktidningen om fördelar med taktill teckenspråk.

Illustration Lagergren:

Marie Eriksson får personlig assistans

Marie Eriksson hade fram till maj 2011 62 timmars personlig assistans i veckan. Försäkringskassan drog sedan in den helt oväntat. Hon ansökte om personlig assistans hos Örebro kommun, vilket hon nekades. Istället fick hon 50 timmars ledsagning och 14 timmars hemtjänst i månaden, endast en fjärdedel av vad hon tidigare hade. Hon överklagade och vann mot kommunen i kammarrätten; en dom som sannolikt blir ett prejudikat.

Marie Eriksson är döv och nästan helt blind (Ushers syndrom).

– Jag har en syn som är lika med ett nyckelhål. Så jag kan bara se om det är ljus eller mörkt ute, men inte mer, säger hon.

Hon har svårt att ta till sig information via punktskrift. Därför behöver hon någon som känner henne väl och kan förklara saker och ting på taktilt teckenspråk för henne. Hon behöver också någon som kan ta henne ut, eftersom hon har dålig balans. Fram till maj 2011 hade hon 62 timmars personlig assistans i veckan, bekostad av Försäkringskassan. En handläggare från Försäkringskassan kom hem till henne för att göra en uppföljning. En dövblindtolk var med.

– Vid det mötet hade Marie Eriksson inte någon person med sig som kunde förklara och tala för henne, vilket bäddade för missförstånd, säger Fredrik Söderström, verksamhetschef för Teckenspråkig assistans, som har anställda personliga assistenter som kommer hem till henne.

När DT var på besök hos Marie Eriksson, hade hon Lenita Olsson som personlig assistent. DT kan intyga att det ibland blev missförstånd. Lenita Olsson, som också agerade tolk, hjälpte till med att förklara och förtydliga för henne.

Efter Försäkringskassans besök hemma hos henne, drogs den personliga assistansen in.

– Det kom helt oväntat för mig, säger Marie Eriksson.

Försäkringskassan har ansvar för personlig assistans om det rör sig om mer än 20 timmar i veckan och gäller grundläggande behov som hjälp med att tvätta sig, laga mat och kommunicera utåt. Och kommunen om det gäller mindre än 20 timmar. Marie Eriksson ansökte om personlig assistans hos Örebro kommun. Ansökan avslogs. Istället fick hon 50 timmars ledsagning och 14 timmars hemtjänst i månaden.

– Jag kände mig isolerad hemma. Jag ville bara komma UT och göra olika aktiviteter, som att gå till Dövas hus och träffa vänner, handla mat eller gå en promenad! säger Marie Eriksson med eftertryck.

Hon fick vänta upp till tre dagar på att en ledsagare skulle komma hem till henne. Om vädret var fint, tog hon gärna en promenad varje dag.

Marie Eriksson får vara ute mer nu.

– Jag märkte hur stressad hon var då hon ville göra så mycket på kort tid, berättar Lenita Olsson, som då var en av hennes ledsagare.

Marie Eriksson överklagade och krävde att få personlig assistans. Förvaltningsrätten gick på Örebro kommuns linje. Kammarrätten upptog hennes fall, och gick till hennes stora glädje emot kommunen i januari i år. Huvuddraget i domen är: hennes behov av hjälp med kommunicering ska ses som ett grundläggande behov. Nu har hon rätt till 134,5 timmars personlig assistans i månaden.

– Det räcker egentligen inte, men jag kan se hur avslappnad Marie Eriksson blivit, säger Lenita Olsson.

Örebro kommun överklagade kammarrättens beslut. Högsta förvaltningsdomstolen meddelar i juni om fallet ska prövas eller inte. Kommunen yrkade att Högsta förvaltningsdomstolen skulle inhibera (uppskjuta) Kammarrättens beslut. Men det beviljades inte, vilket innebär att kommunen är skyldig att ordna med personlig assistans för Marie Eriksson fram till juni.

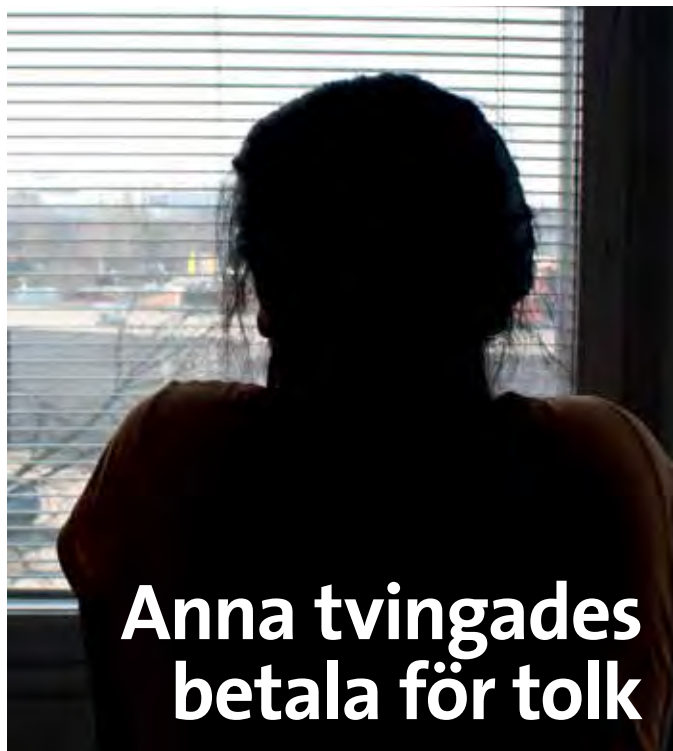
Varje år får Högsta förvaltningsdomstolen in cirka 8000 ansökningar om prövningstillstånd. Endast ungefär 2 procent av dem går upp i domstolen. Det faktum att domstolen inte inhiberade, visar enligt Fredrik Söderström som talat med jurister att det är sannolikt att domen står fast.

– I så fall blir det ett prejudikat, säger han.

Vad kan domen komma att betyda för personer med dövblindhet?

– Domen betyder i så fall väldigt mycket för personer med dövblindhet, som ofta får stödinsatser av sin hemkommun. Nu skiljer det sig väldigt mycket i landet vilka stödinsatser man får, beroende på vilken kommun man bor i och hur välvillig och förstående handläggaren är. Det ska inte vara så, säger Fredrik Söderström.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

Anna tvingades betala för tolk

Annas make gick bort förra sommaren. Begravningsbyrån gjorde misstaget att beställa tolk direkt hos ett tolkföretag, inte hos Tolkcentralen, till möten med Anna och till begravningen. Ett felsteg som gjorde att hon tvingades betala 6500 kronor för tolk.

Anna har ett begränsat ord- och teckenförråd. Hon vet inte hur man beställer tolk. Därför ordnade begravningsbyrån med tolk. De visste inte att Anna hade rätt till gratis tolk om hon gick via Tolkcentralen när de beställde tolk direkt hos tolkbolaget TSP AB. Det här var vardagstolkning, vilket skulle ha bekostats av Tolkcentralen. Exempel på vardagstolkning är sjukvårdsbesök, arbetsplatsträffar och bröllop.

Tolkningen under två möten med byrån och under begravningen kostade 6500 kronor. En summa som byrån satte upp på Annas räkning.

– Jag blev förbannad när jag tog del av räkningen, säger Gunnar Augustsson.

Han blev god man till Anna efter makens bortgång. För att undvika inkasso betalade han. Han tog därefter kontakt med Tolkcentralen. De svarade att de inte kunde korrigera i efterhand då tolkbolaget gjorde fel som mottog beställningarna.

Alltså skulle TSP AB ha hänvisat byrån och Anna till Tolkcentralen. I Stockholms läns landsting anlitas endast privata tolkbolag. TSP AB är ett av dem.

Ing-Mari Tovlin, vd för TSP AB, säger att de tar emot många beställningar från många olika beställare. De hänvisar alltid till Tolkcentralen i de fall de vet att det är vardagstolkning och även i de fall där de är osäkra. Begreppet vardagstolkning har inte alltid varit helt glasklart, vilket SDR och andra döv- och hörselorganisationer länge påpekat för ansvariga myndigheter och politiker.

Om de tre beställningarna från begravningsbyrån, som är ett solklart fall av vardagstolkning, säger hon:

– Naturligtvis borde vi ha reagerat och hänvisat till Tolkcentralen men av någon anledning som vi inte kan förklara i dag så gjorde vi inte det.

Det var först i år som TSP AB fick veta av godmannen att Anna fått stå för tolkkostnaden själv. Då Tolkcentralen stod på sig och inte kunde betala för tolk i efterhand slutade det med att TSP AB i mars betalade tillbaka pengarna till Anna.

– Enskild döv ska inte behöva bli drabbad av ett stelbent system, i synnerhet inte i en sådan utsatt situation som det är när någon nära anhörig dött, säger Ing-Mari Tovlin.

Gunnar Augustsson anser att Tolkcentralen egentligen inte har gjort något fel.

– Men att Tolkcentralen hårdnackat vägrat betala efteråt tyder på bristande empati, säger han.

När DT tog kontakt med Tolkcentralen, ändrade de sig. De svarade att Anna ska hållas skadelös och inte behöva betala tolkkostnaderna.

– Vi är beredda att göra ett undantag denna gång, säger Rigmor Hedenström, enhetschef för Tolkcentralen, som då inte visste att TSP AB redan gjort en återbetalning.

Nu slutade det lyckligt för Anna. Gunnar Augustsson önskar dock att Tolkcentralen inte skulle ha varit så hård och byråkratisk och sett till att lära Anna hur man skulle beställa tolk.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

* Anna heter egentligen något annat.

REGION SKÅNE SÖKER

KURATOR

Dövenheten
Habilitering och hjälpmedel
Lund

Alla jobb hittar du på Skane.se/jobb

Gör skillnad. Varje dag.

Region Skåne ansvarar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och en hållbar utveckling i hela Skåne. Vi främjar det regionala näringslivet, kulturen och samarbeten med andra regioner, i och utanför Sverige. Region Skånes högsta beslutande organ är regionfullmäktige, som väljs direkt av invånarna i Skåne.

Låt ingen säga åt dig vad din historia är

Det är inget nytt för oss att teckenspråket haft – och fortfarande har – en lägre status i samhället precis som de flesta minoritetsspråk. När man beskriver teckenspråk utgår man ofta från det hörande perspektivet, det vill säga man förklarar vad det är som skiljer teckenspråket från det talade majoritetsspråket. På så sätt blir teckenspråket nedvärderat. Nelson Mandelas berömda citat lyder: "Om du pratar på ett språk han förstår när du hans huvud. Om du pratar med honom på hans språk, när du fram till hans hjärta." Ett språk handlar alltså om så mycket mer än att bara kunna det. Det handlar också om att känna till folkgruppens historia, kultur och värderingar.

Det med att tala mannens språk och nå fram till hans hjärta kan tolkas på olika sätt. Den ena tolkningen kan vara att hen, som pratar med honom, har samma bakgrund och samma modersmål som han. Eller så kan hen vara en outsider som inte kommer från folkgruppen och har ett annat modersmål. Men hen har valt att lära sig folkgruppens modersmål av någon anledning. Hen visar nyfikenhet, respekt och förståelse för folkgruppen och dess språk, historia och kultur.

Om vi tittar på hur språkpolitiken ser ut i världen idag så är engelska det dominerande språket i den akademiska världen och på den internationella företagsmarknaden. Det är inte så konstigt, men man glömmer ofta att bakgrunden till det är den brittiska kolonialiseringen av till exempel Indien där man tvingade urbefolkningen att lära sig engelska. Självklart är det bekvämt när folk i olika delar av världen behärskar ett och samma språk. Men vem bestämmer vilket språk som ska vara det primära? Ingen, egentligen. Alla har rätt till att lära sig sitt eget språk, sin egen kultur och sin egen historia, t.ex. genom skolundervisning på sitt eget språk. Att få använda sitt

eget språk och känna till sin egen historia innebär att man vet vem man är och är trygg i sig själv. Självklart ska man få lära sig andra språk och andras historier och kultur, men det egna språket och den egna folkgruppens historia och kultur ska alltid sättas i främsta rummet.

Jag upplever alltför ofta att teckenspråket inte alltid accepteras och uppskattas av samhället. Att kunna teckenspråk räcker inte alltid. Det handlar också om att ha förståelse och respekt för teckenspråket och dövas kultur. För vem kan bäst berätta om teckenspråk och dövas historia om inte vi själva, det vill säga alla vi teckenspråkiga, inte bara vi som är döva utan även övriga som jag anser tillhör vår grupp genom att både kunna teckenspråk och tala varmt om vårt språk och vår kultur såsom Brita Bergman och Josette Bushell-Mingo. Vi äger rätten över vår egen historia och hur den berättas och förmedlas till andra. Precis som med aboriginerna, indianerna, samerna, tornedalsfinnarna, judarna, romerna och alla andra minoritetsgrupper som förtryckts genom historien. Men tyvärr berättas vår historia i alltför hög grad fortfarande av andra icke-döva, till exempel CI-läkare, forskare med minimal kunskap om döva och teckenspråk och journalister som skriver om döva utifrån läkarnas perspektiv. Med ett perspektiv som nedvärderar vår dövhet och vårt språk. Accepterar vi det? Låt ingen säga åt dig vad din historia är. DU bestämmer över den. Det är din mänskliga rättighet.

Petra Örlegård gillar att reflektera kring dövas och teckenspråkets ställning i samhället. Just nu pluggar hon Media Management i Kalmar och tränar cirka 15 timmar i veckan inför Kalmar Ironman.

DÄRFÖR ÄTER VI ÄGG TILL PÅSK

På påskafton trycker vi i oss uppemot sex miljoner ägg i timmen. Förklaringen till denna tradition är att på tiden då Sverige var katolskt fick svenskarna avstå från ägg under den 40 dagar långa fastan före påsk. Inte bara detta, med våren kommer ljuset tillbaka och hönorna börjar värpa. Tillgången på ägg är då riklig. Och ägget är en symbol för liv och för Jesu uppståndelse på påskdagen.

KÄLLA: TT & SVD

Integrationsminister Erik Ullenhag (FP) pratade med några representanter från Torsdagsaktionen.

FUNKTIONSHINDERRÖRELSEN:

”Tandlöst lagförslag om diskrimineringsskydd”

Funktionshinderrörelsen har i decennier väntat på ett lagförslag om att bristande tillgänglighet ska klassas som diskriminering. När regeringen äntligen presenterade lagförslaget, möttes den med besvikelse. Förslaget innehåller inte ett tillräckligt starkt skydd mot diskriminering, anser rörelsen.

Den 3 mars presenterade integrationsminister Erik Ullenhag (FP) ett lagförslag om att bristande tillgänglighet ska ses som diskriminering och inrymmas i diskrimineringslagen.

– Det är ett viktigt principgenombrott. Här är det en fråga om en rättighetslagstiftning, vilket är ovanligt. De lagar som rör personer med funktionsnedsättning är ofta skyldighetslagar, säger Hanna Sejlitz.

Ett exempel på en skyldighetslag är hälso- och sjukvårdslagen, som reagerar tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet. Landstingen är skyldiga att ordna med tolkar, men kan neka en tolkanvändare tolk på grund av tolkbrist (brist på tolkar och/eller pengar), och om det finns en annan betalningsansvarig än landstinget, till exempel Arbetsförmedlingen.

Bristande tillgänglighet är enligt lagförslaget diskriminering när en person med funktionsnedsättning, som regeringen uttrycker det, missgynnas genom underlåtenhet att vidta skäliga åtgärder för tillgänglighet för att personen ska komma i en jämförbar situation med en person utan funktionsnedsättning. Erik Ullenhag säger att här handlar det främst om enklare tillgänglighetsåtgärder som borde ha fixats tidigare. Till exempel ska rörelsehindrade personer kunna röra sig fritt i ett varuhus utan att något står i vägen och läromedlen anpassas för elever eller studenter med funktionsnedsättning.

Förbudet mot diskriminering gäller alla områden som i dag omfattas av nuvarande diskrimineringslagstiftning: arbetsliv,

utbildning, hälso- och sjukvård och socialtjänst med flera. Om förslaget verkställs så gäller det med start den 1 januari 2015.

Undantag finns dock, som rörelsen menar är alltför stora och gör lagförslaget tandlöst. Det är att förbudet mot diskriminering inte ska gälla privatpersoner, företag som har färre än tio anställda och säljer tjänster och varor, och vårdinrättningar med mindre än tio medarbetare. Ordförande från 21 funktionshinderorganisationer, bland annat SDR och SDUF, har i en debattartikel på Svenska Dagbladet Brännpunkt skrivit om vad det kan innebära i praktiken. Det är att hela 92 procent av företagen inom handel, 89 procent inom hotell och restaurang och 99 procent inom kultur inte kommer att påverkas av diskrimineringsförbudet. Alltså kan till exempel små mysiga fik ha ”rätt” att diskriminera personer med funktionsnedsättning. Handikappförbundens ordförande Ingrid Burman säger retoriskt till tidningen Dagens Arena:

– Människor med funktionsnedsättning kan ju faktiskt också behöva klippa håret ibland.

Något motsvarande undantag efter företagsstorlek finns inte i till exempel Norge, Storbritannien och USA, som alla har en diskrimineringslag gällande bristande tillgänglighet.

SDR:s ordförande Hanna Sejlitz säger till DT att något sådant undantag inte behövs. Detta eftersom det står i lagförslaget att det handlar om skälig anpassning för företagen. Alltså innebär det att en eventuell anpassningsåtgärd inte ska stå ett företag orimligt dyrt, oavsett hur stort eller litet företaget är.

Den 21 mars lämnade regeringen en proposition till riksdagen. Undantaget för små företag står kvar.

Representanter från upp till 15 förbund för personer med funktionsnedsättning har stått varje torsdag förmiddag utanför Rosenbad för att markera sitt missnöje med att regeringen tills den 3 mars inte presenterat något lagförslag om att bristande tillgänglighet ska ses som diskriminering, därav begreppet

Torsdagsaktionen. Nu har Torsdagsaktionen ersatts av Tisdagsaktionen. Det är att dessa representanter ska stå utanför riksdagen varje tisdagsmorgon för att möta riksdagsledamöter på väg till sina utskottssammanträden.

– Vi hoppas att Tisdagsaktionen leder till att lagförslaget förbättras och stärks och att undantagen tas bort, säger Hanna Sejlitz.

Erik Ullenhag har sagt flera gånger att om Torsdagsaktionen inte funnits så hade lagförslaget aldrig blivit verklighet.

En annan del i lagförslaget är att den som anser sig bli diskriminerad av en otillgänglig verksamhet med fler än tio anställda kan anmäla hos Diskrimineringsombudsmannen (DO). DO har i dag begränsade resurser och möjligheter att driva fall. De kan därför inte utreda alla ärenden, som kommer in till dem. Ett exempel är att de inte kunde ta sig an Florian Tirnovans fall. Han anmälde Casino Cosmopol i Stockholm till DO för att han och hans vänner inte fick använda teckenspråk vid pokerbordet trots att de hade lagt sina händer, till skillnad från hörande som fick prata. Motiveringen till DO:s beslut att inte utreda löd: "De ärenden som DO beslutar att utreda är ärenden som vi bedömer kan ge störst effekt för att påverka utvecklingen framåt mot ett samhälle där det inte förekommer diskriminering".

DO får inte extra resurser år 2015 trots den utökade diskrimineringslagen.

– Bedömningen från regeringens sida är att DO:s nuvarande resurser räcker även efter att det nya diskrimineringsförbudet införs, säger integrationsminister Erik Ullenhag till DT.

Det ställer sig Hanna Sejlitz frågande till.

DT tar biografer som exempel på hur en av de verksamheter som har fler än tio anställda eventuellt kan komma att påverkas av diskrimineringsförbudet. SF är Sveriges största biografkedja. Döv- och hörselorganisationer anser att det är diskriminerande att inte kunna gå på textad bio när man vill. Den som vill se en textad svensk biofilm hänvisas till ett fåtal visningstillfällen på sämre tider. SF har digitaliserat alla sina salonger, vilket innebär att visa textad film är en mycket enkel åtgärd. Så alla svenska filmvisningar kan textas nästa år, för annars kan SF bli fällt för diskriminering? Nej, så enkelt är det inte, säger SF:s programchef Per Mårtensson till DT. De olika parterna – biografägare, distributörer, producenter, produktionsbolag och hörande och icke-hörande kunder – har alla olika synpunkter och åsikter för svensk textad bio.

– Tills vi vet vart lagförslaget tar vägen och vad det mer i detalj skulle innebära kan jag meddela att vi fortsatt vårt interna arbete med frågan och har en del idéer inför hösten om att försöka utvärdera mer ingående vad en utökad eller fullständig visning av textad version av svensk film skulle innebära och mottas av olika parter, säger Per Mårtensson.

TEXT: NICLAS MARTINSSON FOTO: TOMAS LAGERGREN

Prova gratis
till och med den
1 augusti!

Hur Sverige styrs

– ett nytt, webbaserat SO-läromedel på teckenspråk
om kommun, landsting, stat och val!

Mer info på www.hursverigestyrs.se eller
order@spsm.se • Tel 020 23 23 00 • Fax 090 13 75 30

Specialpedagogiska
skolmyndigheten

Ulla-Bell får hemtjänst på teckenspråk

Ulla-Bell Thorin, bosatt i Lindome, fick mellan 2004 och 2010 teckenspråkig hemtjänst från Göteborgs stad. Den drogs sedan in och hon hade istället hemtjänst från sin hemkommun, Mölndals stad. Personalen var inte alltid teckenspråkskunnig. Nu har hon fått tillbaka sin gamla teckenspråkiga hemtjänst.

– Tre års kamp är över, säger hon.

I höstas skrev Dövas Tidning om Ulla-Bell Thorins fall. Hon var missnöjd med sin hemtjänst från Mölndals stad och slogs för att återigen få ha teckenspråkig hemtjänst från Göteborgs stad. På DT:s fråga om varför hon inte längre kunde få teckenspråkig hemtjänst från grannkommunen, gavs två helt olika svar. Enligt Mölndals stad beslöt Göteborgs stad att sluta sälja teckenspråkig hemtjänst till dem. Göteborgs stad däremot sade att de gärna fortsatte komma hem till Ulla-Bell Thorin om de fick full kostnadstäckning för tjänsten. Nyligen slöt Mölndals stad ett nytt avtal med Göteborgs stad.

– Det är mycket positivt, säger Marita Edsö, områdeschef för hemvård i Mölndals stad.

Ulla-Bell Thorin har ännu svårt att förstå att kampen är över. Från och med den första mars kommer den teckenspråkiga hemtjänsten hem till henne.

– Jag borde vara glad, men det är jag inte. Glädjen kanske kommer senare. Jag har ju kämpat så länge att det nu känns tomt på något vis, säger hon.

Hon känner sig trygg med den teckenspråkiga hemtjänsten. Det är enligt henne skönt att kunna kommunicera på teckenspråk med personalen. Hon önskar dock att hon hade rätt till två och en halv timmes hemtjänst om dagen, inte två timmar som hon nu är berättigad till.

– Jag behöver social samvaro, säger Ulla-Bell Thorin.

Hörande hemtjänstpersonal, ibland inte teckenspråkskunnig, kommer dock att rycka in på grund av personalbrist eller sjukdom framöver.

Hon anser att döva i andra delar av landet ska fortsätta kämpa för att få teckenspråkig hemtjänst.

– Om de lyckas med sin kamp så blir jag glad.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

Text-TV-sidan 199 blir standard

● I höstas meddelade SVT och TV4 att de kommit överens om att använda samma sidnummer för TV-text i alla sina kanaler: sidan 199. Detta skulle ske någon gång under 2014. Nu är det verklighet: med start den 2 april gäller sid. 199 i dessa kanaler. Sedan tidigare kör även TV 3 och Kanal 5 och 9 sidan 199. Så nu är 199 standardsida för undertext i rutan i svensk TV.

Ulla-Bell Thorin har kämpat i tre år för att få teckenspråkig hemtjänst.

Lära dig ett nytt språk och jobba med människor?
– Bli teckenspråks- & dövblindtolk!

Ansök på sodertornsfolkhogskola.se

SÖDERTÖRNS
FOLKHÖGSKOLA

Hisnande pjäs – men varför är djuren med?

PJÄS: Venus, Orionteatern

REGISSÖR: Lars Rudolfsson

I ROLLERNA: Charmaine Berdino, Oliver Berdino, Stephanie Berdino, Suzanne Berdino, Sara Larsson-Fryxell, Thomas Roos, Joakim Hagelin Adeby, Niklas Andersson, Silva Belghiti, Rebecca Drammeh, Ditte Gaarde, Aino Hakala, Remi Roos samt 8 hästar, 8 hundar och en åsna.

LÄNGD: Ca 2 tim. och 15 min. inklusive paus

En rund cirkusmanege med sand och dovt målade träkulisser. Det luktar lite ladugård. En åsna travar in, stannar och luktar på något, vänder om och travar ut. Skådespelarna intar manegen en efter en. Föreställningen Venus har börjat.

Idén till föreställningen fick regissör Lars Rudolfsson när han läste en artikel om Anna Ekelöf, en ung kvinna på 1700-talet vars förmåga att föreställa sig och förstå sig till olika personer gäckade rättsväsen, som tog henne in på förhör och sedan ut igen. Under samma tid den 6 juni 1761 kunde man via teleskop skåda planeten Venus passera solskivan. Ett mytomspunnet fenomen som inträffar cirka åtta gånger per årtusende och som förebådar en tid av turbulens och samhällsförändringar. Planeten Venus tar sig olika skepnader, blir Aftonstjärna, försvinner sedan för att dyka upp som Morgonstjärna. Precis som Anna Ekelöf dyker upp någonstans förklädd till man, fanatiserar ihop en historia, försvinner och dyker upp någon annanstans i en annan skepnad och med en annan fabulerad historia. Parallellt med historien om Anna Ekelöf får vi följa ett franskt teatersällskap vid hovet och den unge kronprinsen Gustavus. Historierna går om varandra och skapar en egen magisk värld på sanden inne i cirkusmanegen.

Lars Rudolfsson har skapat en föreställning som likt Venus har flera olika skepnader: det är cirkus med hästar, hundar och

en välregisserad åsna, det är jonglering och eldslukning, det är teater med allvar och skratt. Det är två och en halv timme väldigt fysisk teater i ett högt tempo. Skådespelarna springer, slåss, dansar och rider. De agerar med fullt fokus och det finns inga döda minuter. När det signaleras paus efter nittio minuter blir man förvånad – redan? Ska man ha något att anmärka på så kanske alla cirkusscener med hästar och hundar inte är så förankrade i själva historien men de bidrar till den hisnande föreställning det faktiskt är. Vi köper det för att det är roligt att se på.

Föreställningen spelas både på talspråk och på teckenspråk. Vid ett tillfälle texttolkas en längre teckenspråkig scen och här börjar tekniken krångla lite, texten försvinner medan den teckenspråkiga dialogen fortsätter. Hoppas för alla hörandes skull att det inte händer under fler föreställningar för det är väldigt många hörande som hittat hit den här kvällen.

I Venus spelar samtliga sju studenter vid Stockholms dramatiska högskolas teckenspråkiga skådespelarutbildning, de är nu inne på sin sista termin innan de ska ut på arbetsmarknaden. Deras insatser imponerar stort. Agerandet och språket är nyanserat och rikt, det är yvigt där det ska vara yvigt och sparsamt där det ska vara sparsamt, det träffar rätt. Det är väldigt fina insatser av snart färdigbakade skådespelare.

YIVA BJÖRKLUND

Bluffdöva åter i farten

● Förra året drabbades hela landet av "falska döva" bedragare i offentliga miljöer. I spåren av bedragarna överhopades Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) av samtal och mejl från människor som undrade om SDR verkligen samlade in pengar på det sättet. De fick snabbt erfara att de blivit lurade och uppmanades att polisanmäla. Polisen grep i fjol några personer som dömdes. Rikslarm utfärdades efter att en bil med bedragare misslyckats få ut pengar av en 64-årig man och i stället försökt köra på mannen, som skadades.

Nu är bluffdöva återigen i farten. Både Sveriges Dövas Riksförbund och polisen ser allvarligt på bedrägeriet, som är ut-studerat organiserat med personer som låtsades vara döva. De går runt i städerna och visar en lista med kopierade logotyper och namn som för tankar till organisationer för "döva och stumma".

– Det första du ska göra är att tillkalla polisen till platsen. Jag föredrar i första hand 112, eftersom de avviker snabbt från platsen, i andra hand, ring 114 14, säger Lars Minnedal, kriminalinspektör i Stockholm.

Bo Hårdell, projektledare för det danska projektet "Dövtolk".

Inte alla döva använder tolk

Långt ifrån alla döva i Danmark använder tolk, säger Bo Hårdell, projektledare för danska dövförbundet DDL:s projekt "Dövtolk" som inleddes november 2012. Syftet med projektet är att ta reda på ifall det finns ett behov av döva teckenspråkstolkar, hur stort behovet i så fall är och inom vilka områden behovet finns. Dessutom tittar projektet på hur det ser ut i andra länder. En annan del i projektet är att utbilda döva deltagare i teckenspråkstolkning och att de skulle få prova på att vara dövtolkar.

Bo Hårdell, som sedan flera år tillbaka frilansar som döv teckenspråkstolk, berättar:

– Det finns många som står utanför samhället och med detta projekt vill vi ändra på det. Det är främst äldre döva, döva invandrare, dövsblinda och döva med andra funktionsnedsättningar som inte använder tolk i samma utsträckning som övriga döva.

Varför dessa döva inte använder tolk tror Bo beror på att de teckenspråkstolkar som vi idag har, inte alltid har teckenspråk som modersmål. Det innebär således att tolkarna inte alla gånger kan förstå eller bli förstådda av dessa målgrupper. Projektet har sett att dessa grupper oftast brukar använda sig av anhöriga som tolk, något Bo tror kan bero på att de känner sig trygga med dem.

Bo berättar vidare att projektet inledde sin utbildningsdel med döva teckenspråkstolkar under våren 2013. 30 döva sökte.

Av dessa valdes 13 personer ut. De utvalda har genomgått olika kurser i tolkning och får betalt när de åker på diverse tolkuppdrag inom projektet. Projektet har främst sett ett stort behov av döva teckenspråkstolkar för dövsblinda, varför projektet i sin utbildningsdel även har taktill teckenspråkstolkning som kursmoment.

– En positiv utveckling vi kunnat se hittills är att flera dövsblinda nu har möjlighet att vara med på olika aktiviteter, i t.ex. dövföreningen, något de inte kunde göra förut. De har tidigare haft ledsagare som inte riktigt vetat hur de skulle tolka, så med en döv tolk känner de sig delaktiga på ett helt annat sätt.

Exempel på tolkuppdrag inom projektet är möten på behandlingshem för äldre döva och läkarbesök. Ca 70 % av tolkningsuppdragen är mellan döva och döva, t.ex. tolkning för dövsblinda i miljöer där många döva befinner sig och 30 % av uppdragen är mellan hörande och döva, t.ex. möte hos någon myndighet. Här samarbetar både döva och hörande teckenspråkstolkar. Det vill säga: den döva tolken tittar först på vad den hörande tolken tecknar och tänker sedan ut hur man bäst tolkar till den döva tolkanvändaren så att denne förstår. Man kan t.ex. förtydliga eller försöka hitta substitut-tecken istället för att bokstavera svåra ord. Alltså anpassar man sitt språkbruk för äldre, funktionsnedsatta, invandrare eller ungdomar. När den döva tolkanvändaren tecknar så är det den döva tolkens uppgift att se till att den hörande tolken taltolkar så korrekt som möjligt.

Projektet avslutas april 2015. Alla tolkuppdrag avslutas november 2014 och då kommer man att sammanställa alla utvärderingar som gjorts efter varje tolkuppdrag av den döva användaren, döva tolken, hörande teckenspråkstolken och "den professionella" (t.ex. dövkonsulent). Projektresultatet ska sedan sammanställas i form av en projektrapport. Vad som händer efter projektets slut är i nuläget ovisst. Bo berättar att man hoppas att projektresultatet talar sitt tydliga språk och att staten, som finansierar projektet, inte kan bortse från det. Förhoppningen är att döva teckenspråkstolkar ska kunna finansieras på något sätt av samhället, t.ex. genom mera statliga medel till den danska nationella tolkmyndigheten.

– Jag brukar också säga att det finns vinster för samhället med både hörande och döva tolkar i och med att de två tolkarna får lön, betalar skatt, blir konsument genom t.ex. huslån, bilköp, klädköp och så vidare.

Slutligen menar Bo också att de grupper som har stort behov av döva tolkar kommer att påverkas väldigt positivt, vilket medför ökad delaktighet och integrering i samhället.

TEXT & FOTO: PETRA ÖRLEGÅRD

SDR och Förbundet Sveriges Dövsblinda ska starta ett nytt ettårigt projekt, "Utbildning för döva tolkar och översättare". Syftet är att kartlägga behoven och möjligheterna av och för döva tolkar och översättare, att utforma kurser som ger döva personer auktorisering inom området samt att skapa nätverk mellan döva tolkar, översättare och arbetsgivare.

Vivien ser ljust på framtiden

Vivien Batory är en av Danmarks döva teckenspråkstolkar. Hon blev dessutom den första döva i Danmark att teckenspråkstolka nyheter live på TV. Nu studerar hon till teckenspråkstolk via EUMASLI*, något döva inte fått göra tidigare. DT träffade henne i Köpenhamn. Att hon brinner för sitt yrke går inte att ta miste på.

Vivien Batory blev teckenspråkstolk av en slump.

– Det bara blev så. I grundskolan tolkade jag för andra i klassen när de inte förstod vad läraren tecknade. Sen blev det bara mer och mer. Jag tror att jag växte med uppgiften tack vare att jag hade jobbat med teckenspråk i TV innan, bl.a. med barn- och ungdomsprogram.

Viviens föräldrar kommer från Ungern. Under hennes uppväxt brukade föräldrarna använda ungerskt teckenspråk med varandra hemma. När hennes mamma började studera på Gallaudetuniversitet fick Vivien som sjuåring lära sig lite amerikanskt teckenspråk också. Hon har alltså under hela sitt liv varit omgiven av olika teckenspråk och lärt sig att anpassa sitt teckenspråk till olika typer av människor.

Att hon började teckenspråkstolka nyheter live var banbrytande. Det hela började med att TV-produktionsbolaget Dövefilm sökte tolkar. Deras annonsering skedde internt, något hon fick kännedom om via ryktesvägen. Då letade hon efter annonsen för att kunna söka till jobbet. Först ställde sig Dövefilm tvekan men till slut fick hon komma på intervju och de var positiva till att ha henne som tolk.

I dag tolkar hon nyheter live genom att ha en hörande teckenspråkstolk som "feeder" vid kameran. Det vill säga Vivien Batory tittar först på vad teckenspråkstolken tecknar och bearbetar sedan dennes teckenspråk. Det går sekundschnabbt.

Hon är en av tretton tolkar som turas om att tolka nyheter. Man kan undra ifall det är bättre om den hörande tolkar direkt, men Vivien förklarar att döva tycker att det är behagligare att se på en döv tolk istället för på en hörande tolk.

– Jag kanske provocerar hörande teckenspråkstolkar när jag säger detta, men döva har teckenspråk som modersmål och hörande teckenspråkstolkar har teckenspråk som andraspråk, eller i mångas fall, tredjespråk. Då blir det inte samma "flow" i tolkningen.

Vivien Batory är en mycket engagerad teckenspråkstolk.

Vivien menar dock att det handlar om lagarbete. Det vill säga att man jobbar i lag med andra döva och hörande teckenspråkstolkar. Hon berättar vidare att det är viktigt att kunna analysera sitt eget teckenspråk och sin tolkningsteknik.

– Efter varje tolkningstillfälle brukar jag och mina kollegor träffas och diskutera hur vi har jobbat, hur vårt samarbete gick, hur det kan bli bättre och så vidare. Man måste ha ett stort engagemang för jobbet för att kunna utvecklas.

Förutom att tolka nyheter på TV så tolkar hon till invandrare, på kurser, utbildningar, konferenser och i internationella sammanhang, där hon t.ex. tolkar från amerikanskt teckenspråk eller internationella tecken till danskt teckenspråk eller tvärtom. Hon berättar att hon bl.a. har tolkat åt en döv internationell student på Köpenhamns universitet. På frågan om det blir många tolkuppdrag svarar hon att hon jobbade som tolk cirka 20-30 timmar i veckan innan hon blev gravid och fick barn. Nu fokuserar hon mer på webb-baserade teckenspråksöversättningar. Det blir lite tolkuppdrag då och då, då mest TV-nyheter.

Vivien ser ljust på framtiden för döva tolkar. Hon menar att det tar 5-10 år innan döva tolkars status kommer att höjas rejält och pekar på att FN har börjat använda döva tolkar i sina webb-baserade sändningar.

– Ju mer mitt tolkningsarbete uppskattas och med EUMASLI-utbildningen som ett sätt att visa att döva kan utbilda sig till att bli tolkar så tror jag att döva tolkars status kommer att höjas desto mer.

Vivien valde att studera EUMASLI för att lära sig mer om tolkning och bli en ännu bättre tolk.

TEXT & FOTO: PETRA ÖRLEGÅRD

* EUMASLI står för European Master in Sign Language Interpreting. Två år lång distansutbildning med träffar på universitet i Tyskland, Finland och Skottland. 24 personer varav 6 döva går utbildningen.

VÅR I LUFTEN Den döva fotografen, Mikael Sundberg, älskar att vara ute i naturen och ta bilder. Fotot är taget vid sjön Tysslingen utanför Örebro dit svanarna kom redan i februari, vilket var ovanligt tidigt.

Blommiga plagg gör en glad så här års. Men att lyssna på en tecken-språkig föreläsare i mönstrade kläder kan bli jobbigt för ögonen. Ann Jansson som har dövblindhet tipsar om överdelar som är tillgängliga för alla, inte bara för personer med dövblindhet. Tipsen är användbara när du håller tal, föreläser, sam-talar via bildtelefon eller videochatt, eller är med i tv.

Välj mörka färger

● Svart och mörkblå är de mest lämpliga färgerna på överdelen. Andra mörka färger funkade också, till exempel vinröd. För mörkhyade är det tvärtom. De ska ha ljusa kulörer, exempelvis ljusblå. Färgvalet är viktigt då det skapar en bra kontrast mot huden. Annars riskerar de tecknande händerna och färgen på överdelen att gå i ett. Byxorna, kjolarna och klänningarnas nedre del får däremot vara mönstrade, randiga och ljusa. "När man avläser teckenspråk så tittar man ju i första hand på ansiktet och överkroppen", säger Ann Jansson.

Inte djup uringning

● Tänk på att inte ha en djup uringning och inte visa för mycket hud på överkroppen. Annars blir kontrasten mellan huden och plagget mindre bra. Helst ska tröjan vara hel- eller trekvartsärmad. En t-shirt som är kortare än så kan också funka bara den har ärmar som slutar i armvecket.

"Man ska absolut inte ha linne", säger Ann Jansson.

Slipsfärgen ska vara matt

● Slipsen eller scarfen får inte vara alltför blank och mönstrad eller prickig. Välj en slips eller scarf med en matt färg.

Inga glänsande knappar

● Glänsande (metall-)knappar på överdelen är mindre bra. Knapparna, som har samma färg som överdelen och vars färg är matt, är bättre. Om du har en större skylt som till exempel talar om vilket företag eller organisation du kommer från kan du med fördel fästa den på nedre kanten av överdelen. Ett litet märke kan däremot stå där du vill att det ska vara.

Ha vita handskar

● Om du håller tal utomhus och har jacka på dig, tänk på att ha en mörkfärgad jacka med få detaljer och dragkedjor som inte glänser. Om vantarna är ett måste; ha vita handskar.

Rätt belysning och bakgrund är A och O

● För att ett tal, föreläsning, bildtelefon-samtal eller videochatt ska bli lyckat räcker det inte med rätt kläder. Belysningen och bakgrunden är minst lika viktiga. Bakgrunden ska vara mörkfärgad, till exempel mörkblå. Belysningen ska vara ljus och behaglig, utan att vara alltför stark. Annars blir man för blek i ansiktet.

Fritt fram i andra situationer

● I alla andra situationer kan man enligt Ann Jansson klä sig precis som man vill. "Använd de plagg som du tycker om", säger hon. Men om man har någon klädkod i yrket så får man förstås följa den. Teckenspråks- och dövblindtolkarna har t.ex. oftast svarta överdelar.

TEXT & FOTO: NICLAS MARTINSSON

BARA FÖR ATT MAN INTE HÖRS, BETYDER DET INTE ATT MAN INTE FINNS!

Arne Lorentzon, synskadad och hörselskadad:

Jag läste just om Färdtjänst som under två år släppt av sina kunder 1300 gånger på fel ställe. Det har hänt mig två gånger, det var en mardröm, jag hittade ju inte och chauffören bara körde sin väg. Jag ringde till deras kontor, men jag kunde ju inte förklara var jag var! Jag önskar att jag då hade T-meetings applikation som är anpassad för totalkommunikation. Tjänsten är helt ny och visar gps-koordinaterna. GPS-tjänsten har verkligen underlättat min vardag. I och med att jag är ute och reser så mycket så kan jag alltid ha kontakt med min fru som också är hörselskadad. Jag har lagt in att min fru kan se var jag befinner mig. Men jag stänger av ibland, säger Arne med ett leende. Hon kan ju inte följa med överallt! Jag gillar också T-Meetings Autosvar som fungerar ungefär som en telefonsvarare, fast bättre och jag kan lämna ett videosvar, textmeddelande eller röstsvar, passar perfekt för både dövblinda och alla andra. När folk ringer till mig kan de både se text, video eller bild och det går att förstora texten.

Johan Möller – döv och begränsad synfält:

T-meeting applikationen fungerar jättebra för oss med olika funktionsnedsättningar. Det är bra att kunna ringa till tolkförmedlingen och tala om var man finns om man skulle hamna på en okänd plats. Det är bara till att trycka på en knapp. Man behöver inte stänga av TM-Touch applikationen och starta gps:n i iPaden, utan det går automatiskt från TM-Touch applikationen och Tolkförmedlingen skickar vidare koordinaterna till SOS. Det är helt fantastiskt! Syftet med bildtelefonen är ju att den ska vara lätt att använda och den fungerar för alla åldrar, oavsett om det är små barn eller pensionärer. En annan sak som har underlättat mitt liv betydligt är att det går att få distanstolkning via T-meeting. Förr hade jag en dator hemma, men nu har jag "tolken" med mig överallt! Det är speciellt bra när jag ska "prata" med hörande.

Anne-Maj Magnström – teckenspråkig, döv med begränsat synfält:

För mer än ett år sedan var jag med om en älgolycka med min familj. Vi körde på E4:an på väg mot Pajala och plötsligt dök det upp en älg, min man hade inte chans att väja. Han försökte bromsa och svänga undan, men krocken var oundviklig. Jag satt bak i bilen och förstod inte vad som hände och frågade min dotter som satt bredvid mig och hon berättade. Vi var ju på E4:an mitt i natten, knappt någon trafik. Vi fick ju hjälp så småningom, men det var lite omständligt. Men hade jag haft T-meetings applikation hade jag ringt 112 själv istället för att ringa till min andra dotter som i sin tur fick ringa efter hjälp. Dessutom reser jag ganska mycket och behöver ofta veta var jag är, eller när jag till exempel åker med taxi eller färdtjänst för att vara säker på att bli lämnad på rätt plats. Ibland stannar taxi på fel plats. Då är det otroligt bra att kunna kolla var man är och ringa efter taxi eller hjälp. Allt det fungerar med T-meetings applikation.

Vill ni läsa mera om T-Meeting senaste nyheter, besök www.tmeeting.se

Intervjun utförd av frilansjournalisten Vesna Maldaner

Dövas Hus i Managua där ANSNIC har sitt förbunds kontor.

Teckenspråkets ställning allt starkare i Nicaragua

Dalarnas Dövas Förenings och SDR:s 24-åriga Nicaraguaprojekt är avslutat. Ingvar Edwall, som har varit involverad, berättar för DT att döva i landet kommit långt sedan starten.

Dalarnas Dövas Förening och SDR initierade ett projekt i Nicaragua 1989. Det gick ut på att döva i landet skulle få lära sig ledarskap, påverkansarbete och ekonomistyrning. En av de främsta döva nicaraguanska profilerna var Javier Lopez. Han bodde i Sverige i tio månader, 1991-92, och gick på Västanviks folkhögskola. I Sverige fick han bland annat se hur utbildningen för döva var uppbyggd och hur arbetet med att ta fram ett teckenspråkslexikon gick till. Tillbaka i Nicaragua intensifierade han och de andra styrelsemedlemmarna i det nationella dövförbundet, ANSNIC, arbetet med att göra situationen för döva bättre i landet.

Ingvar Edwall bodde i Nicaragua i fyra månader 1994. Han lärde döva att argumentera för sin sak.

– Döva nicaraguaner ville att jag skulle vara med och argumentera inför politiker och beslutsfattare. Jag stod på mig och sa ”Nej, ni måste lära er att göra det själva”, säger Ingvar Edwall.

Det lönade sig; döva i landet blev allt framgångsrikare i sitt påverkansarbete. Med start 1995 öppnade ett antal teckenspråkiga förskolor för döva barn. Tidigare sågs döva som utvecklingsstörda och oralism var den rådande undervisningsmetoden. Landets första teckenspråkslexikon blev klart 1997. 2009 blev teckenspråket erkänt som ett officiellt språk. Döva är allt bättre utbildade i och med att det finns teckenspråkiga för-, grundskolor och ”collegio” (gymnasium). Ett exempel är att en grupp döva nu utbildar sig till lärare på universitet.

Projektet avslutades i april förra året. Ingvar Edwall säger att även om mycket nu ser bra ut, så kvarstår vissa problem i Nicaragua, till exempel på arbetsmarknaden för döva.

TEXT: NICLAS MARTINSSON FOTO: PRIVAT

Välkommen till Stjernerunds Slott Askersund

Följ med på visning av ”Sångarprinsens” inredningar från 1850-talet, promenera i parken, besök Vagnmuseet, Mejeriet och Slottsbutiken.

Visningar på teckenspråk för bokade grupper.

Slottscaféet serverar god lunch, smörgåsar och läckra bakverk. Hemlagat och närproducerat naturligtvis.

Allt i en fantastisk miljö intill Vättern.

Slottet är öppet 15 maj-31 aug. Visningar dagligen. Caféet öppet 18 april-31 aug. midsommarafton stängt.

Mer info: 0583-10 04 (slott) 0583-126 88 (café)
www.vitterhetsakad.se elagerstrom@vitterhetsakad.se

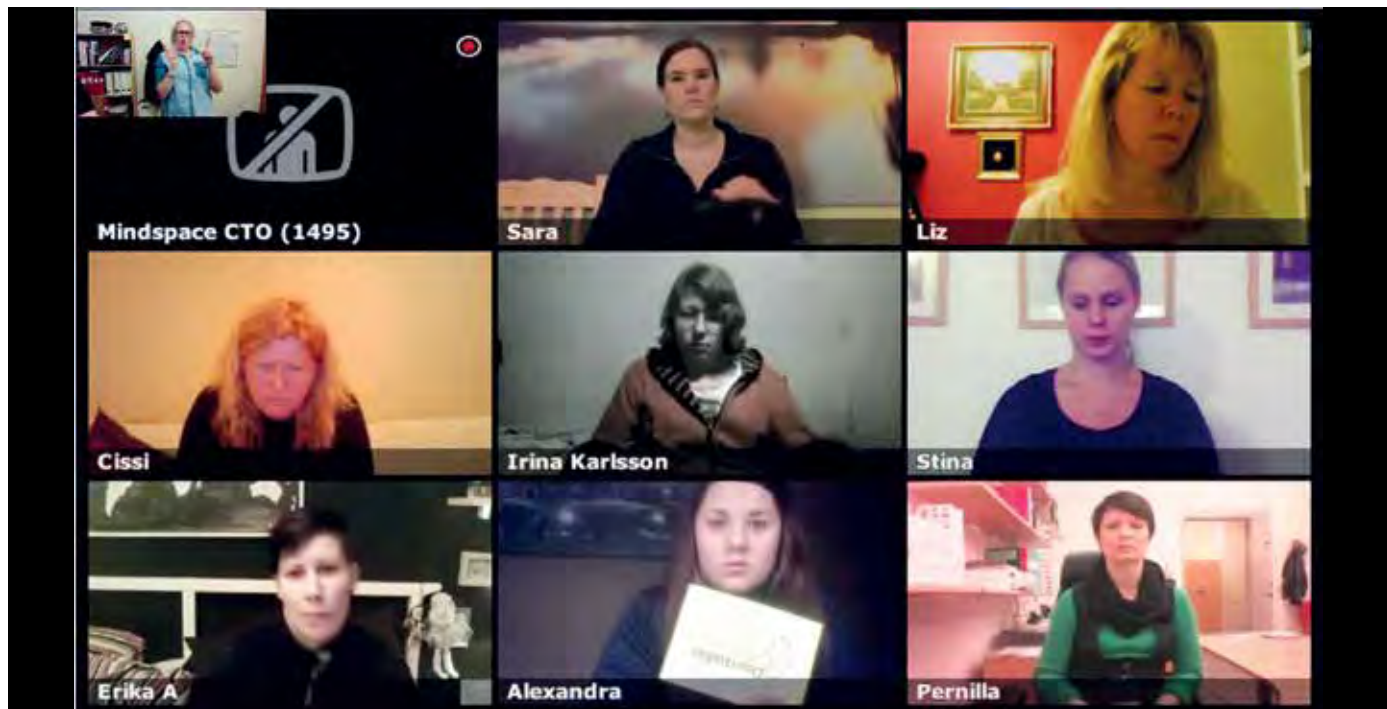
**Bra på svenska,
fokuserad och vill
jobba med TV?
– Bli direkttextare!**

Ansök på sodertornsfolkhogskola.se

SÖDERTÖRNS
FOLKHÖGSKOLA

Videokonferens för upp till 28 personer

SDR:s och SDUF:s projekt Dövstudier för alla har haft distanskurser den här vårvintern. De använder sig av en unik nätbaserad videokonferensteknik. Upp till 28 personer kan delta i den.

– Det är en fantastisk teknik. Fler, till exempel dövföreningar, borde ta efter den, säger Julia Kankkonen, projektledare.

Den videokonferensteknik som projektet Dövstudier för alla har är utmärkande genom att den kan ta så många som 28 personer. Inte bara det, de kan befinna sig på upp till 28 olika platser. Alltså kan de vara var som helst i världen bara de är uppkopplade mot nätet. Systemet som används heter Scopio och kommer från ABF.

– Videomötessystemet bygger på öppna standarder till skillnad från Skype. Det går att koppla upp sig via fasta videokonferenssystem, datorer, surfplattor och smarta mobiler. Man kan även ringa in med telefon med bara ljud, om man är hörande naturligtvis, säger Christian Wählin, ansvarig för pedagogisk- och teknisk utveckling vid ABF.

DT fick vara med på en av de distanskurser som Dövstudier för alla anordnade. Tio deltagare diskuterade begreppet deafhood. Projektledare Julia Kankkonen och projektmedarbetare Johanna Karmgård ledde kursen. De hade två teckenspråkstolkare bredvid sig, som både tal- och teckenspråkstolkade. Vi var totalt femton personer. Allt flöt på smidigt och såg naturligt ut. Till exempel åt en deltagare middag under kursen, och en annan klappade sina katter. Ibland försvann någon ur bild eller högtalare eller så var bildkvaliteten mindre bra. Då berodde det på nätuppkopplingen, inte på själva tekniken.

– Vi måste ha en särskild mötesteknik för att det ska kunna fungera. Det är att när någon vill prata så får de hålla upp en skylt, säger Julia Kankkonen.

Vad tycker ni deltagare om den här tekniken?

– Fantastiskt att vi som bor utspridda i Sverige kan delta så här. Sedan är det väldigt bra att man kan få använda teckenspråk, inte minst om man bor i en liten stad där man kanske inte har möjlighet till kommunikation på teckenspråk, säger Sara Kantare.

– Häftigt att vi kan ha en gemensam plats för dialog, säger Pernilla Gynnerstedt.

– För mig som hörande är det bra att träna på teckenspråk, säger deltagaren Liz Adams Lyngbäck.

– Tekniken är fantastisk, men det är jobbigt med små bildrutor. Svårt att avläsa teckenspråk då, säger Alexandra Gozon och flera håller med henne.

Julia Kankkonen och Johanna Karmgård tycker att fler, till exempel dövföreningar, borde använda en sådan teknik. Möjligheterna är oändliga enligt dem.

– Man kan till exempel ha bokcirkel, säger Johanna Karmgård.

– Eller till exempel sy- eller bakkurs! säger Julia Kankkonen.

En organisation som är medlem i ABF och vill testa tekniken kan vända sig till Christian Wählin på ABF. Om man har folkbildningsverksamhet kan man vända sig till ett studieförbund eller folkhögskola. Då kan man få tillgång till tekniken via Folkbildningsnätet.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

Om ni vill veta mer om projektet Dövstudier för alla, kolla på:
www.sdr.org/vara-fragor/projekt-dovstudier-for-alla

Våga gå hela vägen och anmäl diskriminering

Med den här texten vill jag få er att tänka till och våga gå hela vägen och anmäla diskriminering; varför det är väldigt viktigt. Vi har rättigheter och möjligheter som kanske inte alla vi vet om.

Vad innebär störst effekt?

Ni har väl inte missat Florian Tirnovans DO*-anmälan? Florian anmälde ett casino för att teckenspråkiga personer förbjöds att använda teckenspråk vid tillfällen där tal (svenska och engelska) är tillåtet. DO har lagt ner hans anmälan och menar att de utreder ärenden som de bedömer kan ge störst effekt för att driva utvecklingen framåt mot ett samhälle där det inte förekommer diskriminering. Väldigt trist! DO har inte alla resurser och måste förstås prioritera. Jag tänker mig att DO tar upp fall där de tror att de kan vinna och även nå en lösning som passar in på många situationer. Problemet är väl att vi döva har en lite annorlunda situation i och med att vi använder teckenspråk som inte alla funktionsnedsatta gör, vilket gör vår fråga väldigt smal, i just detta sammanhang. Det är inte alltid alla situationer som passar in i diskrimineringslagen heller, vilket egentligen gör behovet större av att pröva vad som faktiskt är diskriminering eller inte. Vems ansvar är detta?

Du har kanske hört att du är för dyr?

DO har inte tagit upp något ärende om teckenspråkstolkning i arbetslivet och DO säger även att de inte har fått någon anmälan om teckenspråkstolkning i arbetslivet. Det kan vara diskriminerande om arbetsgivaren inte fixar skäliga "åtgärder" för att sätta en person med funktionsnedsättning i samma situation som en annan person utan funktionsnedsättning, så att man kan utföra de viktigaste arbetsuppgifterna. Ett exempel på en sådan "åtgärd" är teckenspråkstolkning. Är det diskriminerande om arbetsgivaren avbryter rekryteringen av en döv person därför att tolkkostnaderna är för höga? Det är oklart. "Skäligt" innebär t.ex. att man tar hänsyn till bl.a. arbetsgivarens ekonomi. Anmäl till facket eller DO om du får höra något sådant! Sedan är det en annan fråga om vem som egentligen ska stå för tolkkostnaderna så att alla arbetsgivare har råd att anställa, idag finns det en pott från AF som man kan få varje år, men som är långt från tillräckligt i många fall. Det är en fråga som SDUF bevakar!

Bristande tillgänglighet ska klassas som diskriminering!

Ni har väl inte missat att regeringen presenterat ett förslag om att en ny diskrimineringsgrund ska införas i diskrimineringslagen och det är att bristande tillgänglighet ska klassas som diskriminering. En seger! Tillgänglighet är en mänsklig rättighet! Det kan bli fler möjligheter för oss att anmäla diskriminering t.ex. när sjukhuset inte beställer teckenspråkstolk. Vad som menas med tillgänglighet i lagtexten och vad det kan innebära för oss döva och hörselskadade är oklart just nu. Det som är väldigt dåligt är att förslaget innehåller även dåliga saker, t.ex. att förslaget inte ska gälla för företag med mindre än tio anställda. Så man menar att företagets intresse är viktigare än våra mänskliga rättigheter?

Men! Lagrådet har kommenterat lagförslaget och har diskuterat hur bedömningen av vad som är "skäligt" kan se ut. Lagrådet menar att om man har med företagets ekonomiska situation i bedömningen om det är diskriminering eller inte, så kan företagen med svag ekonomi t.ex. prioritera annan verksamhet för att slippa göra något åt tillgängligheten. Vi får se hur lagen blir i slutändan. Mycket är oklart för oss enskilda personer och någonting att hålla koll på!

Ja, alltså, min poäng är att det är väldigt oklart vilka rättigheter vi faktiskt har och allt det där är endast ett axplock. Anmäl för allt ni kan! Det kan vara väldigt tungt att anmäla diskriminering och gå igenom allt ensam, ser du någon som tvekar att anmäla, peppa denna person och var ett stöd! Vi har ett gemensamt ansvar. På detta sätt kan vi få klarhet i vad vi kan ha rätt till. Om det inte går hela vägen, så vet vi hur illa det är. Kontakta SDUF om ni upplever något orättvist och vill ha hjälp med att uppmärksamma något!

Så, nu var det klart. Jag avgår som förbundsordförande på förbundsstämman i april och vill passa på att tacka alla för diskussioner, engagemang och samarbete. Styrelser som jag suttit med i genom åren, alla medlemmar som jag har fått träffa och ungdomsklubbarna. Sist men inte minst; tack till Florian och Jannicke för allt arbete ni gjort och gör!

ISABELLA HAGNELL,
AVGÅENDE FÖRBUNDSORDFÖRANDE

* DO – Diskrimineringsombudsmannen

Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Rissneleden 138, 5 tr
174 57 Sundbyberg
www.sduf.se

Mejla: sduf@sdrf.se
Blogg: www.s-d-u.se/blogg
Twitter: @_sduf
Facebook: Sveriges Dövas Ungdomsförbund

Förbundsordförande:
Isabella Hagnell
isabella.hagnell@sdrf.se
073 504 39 33 (sms/3G)

Förbundsstämma

● Vi kommer att ha vår årliga förbundsstämma på Västanviks folkhögskola 11-13 april. Det är endast ungdomsklubbar som har rösträtt, råkar du som medlem vara på plats och vill kolla på förbundsstämman så är du mer än välkommen!

Alla handlingar finns på vår hemsida.

Valberedningens namnförslag

● Ordförande ett år: **Mia Modig**

Ledamöter två år: **Julia Velasquez** (Nyval)

David Farkas (omval)

Viktor Sahlberg (nyval)

Ledamöter ett år: **Olivia Renner Balkstam** (fyllnadsval)

Mimmi och Kenneth har ett år kvar.

Isabella Hagnell och Rebecca Jonsson slutar i styrelsen. SDUF vill tacka dem för deras insatser under åren och räknar med att se dem igen i framtiden i andra sammanhang.

SDUF flyttar

● Som bekant flyttar SDUF till Rissneleden 138 i Sundbyberg. Flytten beräknas vara klar runt 1 april, till dess kommer kansliet att vara stängt för allmänheten. Ni som mailar kansliet kan räkna med att svaret dröjer.

Lägren under sommaren

● Vi erbjuder totalt sju olika läger under sommaren, tre i Sverige och resten utomlands, och kan med glädje meddela att varje läger kommer att vara nästan fullt. Ett av de större lägren är Nordiskt Juniorläger för ungdomar i 13-17-årsåldern som vi SDUF och SDI tillsammans arrangerar. Det kommer att bli av i Idre 30/6-10/7. Deltagarna från hela Norden beräknas bli cirka 40 stycken.

Almedalen

● Vi söker två medlemmar till vår årliga Almedalsvecka som blir 28/6-4/7. Att vara med oss under veckan är kostnadsfritt! Maila bara ett brev om vem du är och vad du kan bidra med under veckan till **kansli@sduf.se**.

DNUR

● Florian och Kenneth kommer att delta på Dövas Nordiska Ungdomsråd, DNURs möte i Oslo, Norge, 4-6 april. Till mötet kommer representanter från hela Norden för att diskutera saker som sker i Norden, allt från intressepolitik till läger.

Ny hemsida

● Göteborgs Teckenspråkiga Ungdomsklubb har nu en ny fräsch hemsida! **www.gtuklubb.se**

Till hörande föräldrar, våra allierade:

Ett av myndigheters klassiska misstag är att förlita sig på "hörselexperter", vars expertområde ENDAST sträcker sig mellan örat, snäckan och örontrumpeten och inget mer.

Vad skulle hända om en rasbiolog (under 20 talet) överskrider sitt expertområde (biologiska rasskillnader och genetik) och försöker beskriva den samiska kulturen som VERKAN utifrån de biologiska olikheter som ORSAK. Vi vet idag att de har gjort rejält misstag och bidragit med den smutsiga fläcken i den svenska historien. Lärdom från denna historia är att vi inte ska ta "genvägar" t ex de biologiska olikheterna som "ORSAK" till deras annorlunda beteende (kultur), utan vi ska först möta den samiska kulturen som den är, med språk och kultur och skapa tillitsfulla relationer byggda på ömsesidig respekt. Ska vi utgå ifrån "hörselolikheter" som orsak till t ex barns lärande som verkan? I så fall har vi inte kommit längre än rasbiologerna. Vad jag kan erbjuda är att se dövulturen och dövkompetens som den tillgång vi själva ser.

Jag ska bara ge ett exempel av många på "dövkompetens i barnpedagogik är hur man kan möta förtryck på ett bra sätt eller genom att göra motstånd, och i det här fallet handlar det om audism. Underskattande av dövkompetens i dövpedagogik kan bli destruktivt. Ett exempel på detta är situationen på integrationsskolor där det går döva barn som enbart har hörande lärare, även om dessa lärare är utbildade inom hörselpedagogik. När de döva barnen blir mobbade, vad får de för stöd för att kunna strunta i mobbarna eller säga ifrån? Döva vuxna har här en meningsfull roll och kunskap att dela med döva barn, de har erfarenheter i hur man kan ge döva elever egenmakt (empowerment). Ett vanligt missförstånd från majoritetens samhälle är att de tycker synd om döva barn, eftersom de är utsatta för mobbing och förtryck. Så de tror att hörselhjälpmedel och talträning kan hjälpa och ge egenmakt till barnen, men det blir ofta tvärtom – det får

barnen att tro att om de bara betar sig som hörande så blir de dugliga. Det är en nedåtspiral. Det handlar egentligen om kulturkapital som vuxna döva eller äldre döva elever kan ge till yngre elever. Det är inte bara råd, tips eller kunskap som de delar med barnen, utan även värderingar genom till exempel folklöre och roliga historier. En välkänd folklöre som jag minns från min dövlärare, Sten Ulfsparré, är historien om när två döva gick på stan och såg en reklamskylt med texten "dags för hörseltest?". De bestämde sig för att testa hörseln. Efter testet visade de sina decibelkurvor för varandra för att se vem som vann. Den ena jublade högt eftersom han var mer döv än den andre. Berättelsen kan uppfattas absurd och inte speciellt rolig utifrån hörandes perspektiv. Hörande tolkar ofta berättelsen som att döva inte vill bli hörande. Det är en vanlig missuppfattning. Budskapet går ut på att "du är lika värd oavsett din hörselgrad" och ger döva barn styrkan att kunna säga ifrån och ger dem bättre självkänsla. Denna typ av egenmakt är svår för hörande att förstå eftersom de befinner sig i en privilegierad position. Jag minns mycket väl den egenmakt jag själv fick genom denna historia. Jag vill inte ens tänka på hur uppväxten är för de döva och hörselskadade barn som går på integrationsskolor och inte får denna kompetens och styrka. Det är en smärtsam assimilationspolitik som bedrivs idag."

(min text är en del ur boken "Redo för nya perspektiv")

Så mitt budskap till alla hörande föräldrar med döva barn: Alliera er med döva. Kräv teckenspråkig dövkompetens av skolan till era döva barn. Döva barn behöver vuxna teckenspråkiga döva som förebilder, som lärare, som fritidspedagoger. De erfarenheter, kompetens och kulturkapital som barnen förvärvar under sin uppväxt blir avgörande för hela livet. Ge ditt barn de bästa förutsättningarna till dövkompetens, för deras bästa förutsättningar att i vuxen ålder vara kompetenta döva förebilder för nästa generation döva barn.

PATRIK NORDELL

FÖRBUNDSSTYRELSELEDAMOT

SDR Stockholm
Rissneleden 138, 5 tr
174 57 Sundbyberg
Tel. vxl: 08 442 14 61
Fax: 08 442 14 99

SDR Leksand
Box 300
793 27 Leksand
Tel. vxl: 0247 641 00
Fax: 0247 105 97

Förbundsordförande:
Hanna Sejlitz
hanna.sejlitz@sdr.org
0723 211 132 (sms/3G)

Kommunikationsansvarig:
Helena Fremnell
hfre@sdr.org
0702 154 633 (tal/sms)

sdr@sdr.org
www.sdr.org

Material till Slingan:
webbredax@sdr.org
Fax: 08 442 14 99

Bli medlem:
medlem@sdr.org

Försäljning:
shop@sdr.org
Tel vx: 0247 140 65
Fax: 0247 105 97

Sveriges Dövas Pensionärsförbund:
info@sdpf.se

Västanviks Folkhögskola
Winterommes väg 5
793 27 Leksand
Texttel: 0247 641 24
Fax: 0247 101 65
www.vastanviksfhs.se

SDR plusgiro: 90 00 24-1

Välkommet men tandlöst förslag

● Integrationsminister Erik Ullenhag presenterade vid en presskonferens ett lagförslag mot bristande tillgänglighet. Vi har tillsammans med flera andra organisationer bl.a. genom torsdagsaktionen, länge drivit på för att ett förslag ska komma. SDR anser dock att förslaget är för svagt, trots att det är ett viktigt steg framåt för ett tillgängligt samhälle. Enligt förslaget ges enskilda personer möjligheten att driva sin rätt till tillgänglighet men det finns undantag. De företag som har färre anställda än 10 behöver inte följa lagstiftningen. Det ska också göras skälighetsbedömningar från fall till fall. Det är fortfarande oklart hur den föreslagna lagstiftningen påverkar våra möjligheter att få tolk.

Presskonferensen teckenspråkstolkades, även med synliga tolkar i webbsändningen, tack vare Hanna Sejlitz som erbjöd sig att ordna detta. Webbsändningen kan ses på:

www.regeringen.se/sb/d/18507/a/235239

Torsdagsaktion blir Tisdagsaktion

● Torsdagsaktionen avslutas nu men vi kommer istället att stå utanför Riksdagen varje tisdag under parollen "Tisdagsaktionen" för att påverka riksdagsledamöterna att förbättra lagförslaget. Torsdagen den 20 mars publicerade förbunden en gemensam debattartikel i SvD där vi bl.a. kritiserar gränsen på 10 anställda.

SDR, SDUF och SDR Tecken AB flyttar

● I skrivande stund fylls kansliet med flyttkartonger och när ni läser denna tidning har flytten genomförts till nya och fräscha lokaler. Vår nya adress är: **Rissneleden 138, 5tr, 174 57 Sundbyberg**. Närmaste (550 m) t-bana är Rissne, den blåa linjen mot Hjulsta.

Nya vindar

● Ungefär hälften av föreningsbesöken har genomförts och de har varit mycket givande. Arbetsgruppen ser fram emot de fortsatta besöken och att ta del av medlemmarnas tankar och funderingar. Alla lokal- och länsföreningar samt länsförbund, distrikt och regioner har fått en enkät med frågor om organisering, finansiering och verksamheten. Resultaten av både föreningsbesöken och enkäten kommer att sammanställas och presenteras på förbundsområdet i maj.

Workshop om mänskliga rättigheter

● Danmarks Dövas Landsförbund, DDL, arrangerade en workshop om mänskliga rättigheter i Köpenhamn i mars där Henrik Sundqvist och Jenny Nilsson deltog.

Syftet med arrangemanget var att utbyta erfarenheter och arbetssätt i hur vi använder FN-konventionen om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Bland föreläsarna fanns representanter från Danske Handicaporganisationer (motsvarande Sveriges HSO), Institut for Menneskerettigheder och EUD. Under dagarna diskuterades också olika definitioner av begrepp och vikten av att använda de begrepp som förekommer i konventionen. SDR kommer att tillsammans Dövas Nordiska Råd diskutera möjligheterna att utveckla en nordisk människorättsstrategi, genom bl.a. fortsatta nordiska workshops.

Förbundsomöte

● SDR har förbundsomöte i Göteborg den 24 till 25 maj. På programmet finns verksamhetsuppföljning, behandling av verksamhetsplan och budget 2014, Nya vindar och rapporter från förbundet samt projekt. Det finns även tid avsatt för erfarenhetsutbyten och diskussioner från föreningarna.

Tolksketch i Melodifestivalen

● I Melodifestivalens deltävling den 22 februari spelades en tolksketch upp med skämt om teckenspråk som upprörde många. SDR skrev tillsammans med HRF och UH den 7:e mars ett brev till SVT och kritiserade deras omdöme. Man kan skämta om teckenspråk men deras agerande var förlöjligande och fördomsfullt, anser vi. I april har SDR tillsammans med HRF och FSDB bjudit in tolkföreträdare för en dialog om det inträffade.

Fortsatt satsning i Bolivia

● SDR har nyligen besökt Bolivia för att stödja kravet på ett lagligt erkännande av teckenspråket och utveckla teckenspråkets ställning inom dövundervisningen. Mycket återstår och därför har SDR beslutat att fortsätta stödja arbetet i Bolivia i ytterligare 3 år, från 2015 till 2017.

Till minne:

BRITT THÖRNER

Dagen före julafton 2013 insomnade vår fina vän och hedersmedlem, Britt Thörner i en ålder av 82 år. Britt föddes i Småland men kom redan vid 6 veckors ålder till Hyssna där modern fått en hushållersketjänst. Vid 7-årsålder sattes Britt i Vänerskolan i Vänersborg, som var närmsta dövskola, och efter fullgjord skolgång där, blev det Yrkesskolan för Döva Flickor i Växjö.

Britt började sedan arbeta som sömmerska, på främst Algots Fabriker i Borås, samt Samhall, fram till sin pensionering.

Hon var mycket aktiv inom Dövföreningen och reste ofta till dövas träffar. På en av dessa träffade hon maken Gunnar, som kom från Eskilstunatrakten. Efter vigseln flyttade de till Borås, och fick dottern Mona.

När sedan barnbarnet Jonas kom, blev han morföräldrar-nas ögonsten, som de mer än gärna passade. De gladdes och var stolta över både dotterns och dottersonens framsteg i livet.

I makarna Thörners hem var alla varmt välkomna. Britt ledde teckenspråkskurser för döva barns föräldrar, och andra anhängiga och intresserade. Hon var en mycket uppskattad lärare.

Britt var med om att starta Borås Dövas Damklubb, vilken tyvärr inte finns kvar idag. Hon var även sekreterare i Borås Dövas Pensionärsförening i många år.

Samvaron i föreningens sommarstuga – Solgläntan i Sjömarken – tyckte hon mycket om, liksom alla resor och utflykter inom och utom landet. Bland annat till England, Tyrolen, Norge och Danmark, samt Polen.

Britt Thörner fick ett diplom för 60-årigt medlemskap av Lars-Åke "Låw" Wikström på Borås Dövas Förenings 100-årsjubileum 2009.

På Borås Dövas Förenings 100-årsjubileum i februari 2009 tilldelades Britt ett fint diplom för 60-årigt medlemskap i dövföreningen.

När krafterna började sina, kämpade Britt en hård kamp. Hon ville så gärna vara med lite till. Men julens änglar såg att hon var trött och behövde vila. De förde henne upp till den Gud, som Britt genom aktivt medlemskap i Dövkyrkan lärt sig att älska.

Idag går våra tankar till maken Gunnar, med vilken hon varit gift i nästan 60 år. Samt även till dottern Mona och dottersonen Jonas.

Vi spar de fina minnena vi har av Britt i våra hjärtan.

**Vännerna inom Borås Dövas Förening
och Borås Dövas Pensionärsförening**

**ILY-mugg. 105 kr/st.
Beställ på sdr.gavan.se**

Ord mot ord – men ändå dömd!

Med anledning av Expressens och övriga mediers ”avslöjanden” om sexuella övergrepp vill vi fråga oss hur man kan döma en person, som tillbakavisat alla påståenden om sexuella trakasserier eller övergrepp.

En döv gymnastiklärare har nu blivit utpekad och dömd – utan att ha fått en opartisk bedömning av saken! En dom som har förstärkts av sociala medier. En dom som kan ha förstört det för berörd person och närmast anhöriga.

Vi vill bestämt hävda att man inte kan acceptera sexuella trakasserier eller övergrepp.

Vi har inga bevis på att så har skett eller inte. Ord står mot ord.

Man ska inte döma människor ohörda. Det hjälper inte att försvara sig med att den ”dömde” inte vill bli intervjuad. Personen har svarat genom att tillbakavisa alla anklagelser.

Vi reagerar starkt emot att Dövas Tidning använder Expressens bilder med skrikande rubriker i två nummer. I Dövas Tidning nummer 8 - 2013 och nummer 1 - 2014. Obalanserat!

Hur uppfattar läsarna Dövas Tidnings hållning i frågan? Har Dövas tidning valt att svälja allt som Expressen har skrivit? Har Dövas Tidning tagit ställning – det vill säga dömt?

TORD LIND
LARS-ÅKE WIKSTRÖM
PER-THOMAS ÖRLEGÅRD

Svar: DT belyser – dömer inte

Expressen publicerade i slutet av november i fjol en granskande serie där de beskrev hur över 40 personer säger sig ha utsatts för kränkningar och sexuella trakasserier under sin skoltid på Birgitta- och Manillaskolan. Gemensamt är att de – oberoende av varandra – pekar ut en och samma idrottslärare. Expressen hade en längre tid jobbat med artikelserien innan publicering. De har avsevärt större resurser än DT med grävande journalister och juridisk expertis. När en redaktion publicerar

ett avslöjande som tagit lång tid att göra, är det normalt att andra redaktioner hakar på och återger avslöjandet. Även vi på DT gör det. Expressen hade gjort ett gediget arbete genom att prata med en rad personer och leta i arkiven långt bakåt i tiden. De hade noga övervägt publiceringen – precis som vi gjort inom redaktionen. Vi har efter deras artikelserie gjort kompletterande artiklar i ämnet och har efter våra efterforskningar ingen anledning att betvivla att uppgifterna stämmer. Då uppgifterna främst kommer från Expressen, valde vi att illustrera våra artiklar med bild på Expressens förstasidor och artikeluppslag. Det valet kan man förstås ha synpunkter på. Vi gjorde det för att visa vilket nyhetsvärde kvällstidningen ansåg att händelserna hade.

DT har varit i kontakt med idrottsläraren för att ge honom chansen att kommentera, men han har avböjt intervju. Han har bara velat kommentera genom att tillbakavisa anklagelserna, vilket vi då har skrivit. Att en part avstår från att ge sin syn på saken kan ju inte innebära att den andra parten inte får komma till tals. Och det ska absolut inte tolkas som att DT har dömt någon ohörd. Det är journalistens uppgift att låta alla parter att komma till tals och att belysa alla sidor. Sedan är det upp till läsaren att ta ställning.

DT har noga övervägt alla rubriker och formuleringar med stor hänsyn tagen både till idrottsläraren och till de som har upplevt kränkningar under skoltiden och deras anhöriga.

Vi har fått några – ett fåtal – negativa reaktioner om publiceringen. Mer kritik fick vi i sociala medier för vad vi INTE publicerade, t.ex. att vi inte i sin helhet publicerade det brev från de f.d. eleverna som kom i våras, och som senare publicerades i bloggen Dövhallen.

Vi kommer att fortsätta följa utvecklingen och titta på hur t.ex. SPSM hanterar denna fråga.

DT-REDAKTIONEN

Följ DT under supervalåret

I år kommer vi att bevaka politik extra mycket med anledning av EU-valet i maj, och riksdags-, landstings- och kommunvalet i september. Vi skulle därför vilja veta hur de olika områdena påverkar dig:

- **ARBETSMARKNAD.** Har du jobb eller söker jobb? Hur tycker du att Arbetsförmedlingen fungerar?
- **SOCIAL OMSORG & SERVICE.** Har du rätt till personlig assistans och ledsagning? Kan du få bo på ett teckenspråkigt äldreboende? Har du rätt till teckenspråkig hemtjänst?

- **TILLGÄNGLIGHET.** Har du tillgång till visuell (trafik)information där du bor eller när du reser? Är du nöjd med text-tv? Vilka tillgänglighetsproblem upplever du i din vardag?

- **TOLK.** Får du alltid tolk när du behöver det, både på jobbet och fritiden?

- **UTBILDNING.** Hur tycker du att det fungerar i förskolan, grundskolan, gymnasiet, vuxenutbildningen och högskolan/universitetet med flera?

MEJLA OSS och berätta dina erfarenheter: redaktionen@dovastidning.se. Märk ”Valåret”.

Tänk om alla kunde ratta teckenspråket

Du som växt upp med teckenspråket som ditt första språk har med säkerhet upplevt detta: nykär sitter du på tåget och tittar ned till din lika nykära, nyfunna kärlek som står utanför på perrongen. Ni tecknar till varandra in i det sista innan tåget går. När man är nykär betyder alltid de sista minuterna extra. På samma tåg ser du ett annat nykärt hörande par som försöker göra samma sak, men det går sådär. De sneglar på dig och din kärlek. "Om vi ändå kunde teckenspråk!" tänker de och pekar bäst de kan och gör hjärtan i luften och slängkyssar. Det är förstås inte dumt det heller.

Men nog är det alltid bra att kunna teckenspråk. Fördelarna är många: jag kan med mina teckenspråkiga vänner kommunicera på håll, genom fönster... ja, till och med under vattnet. Vem har inte varit liten och haft roligt under vattnet med kompisarna på äventyrsbadet?

Jag minns hur min mamma istället för att öppna dörren varje gång och ropa, tecknade hon "kaffe?" genom fönstret till min pappa som fixade ute i trädgården. Mina hörande föräldrar hade tagit till sig fördelarna med teckenspråket.

Hade alla haft glas mellan varandra och inga mobiler – då hade alla garanterat blivit teckenspråkiga. Den saken är klar.

På tal om det, så var jag med om en situation i gör det själv-hallen. Jag såg i ögonvrån hur en SUV modell större hade svårt att vända i andra änden av hallen – det var trångt dels för att bilen var stor, dels för att en lyft bakom bilen var i vägen och killen som körde bilen kunde inte se den när han satt bakom ratten. Naturligtvis vill han inte skrapa lacken

på sin nytvättade bil (vem vill det?). Bara jag märkte att han behövde hjälp att komma ut. Alla andra var upptagna av sina bilar, så jag släppte biltvättandet för en stund och kom till undsättning. Jag kallade på hans uppmärksamhet och började teckna hur han skulle ratta sig ut. Detta genom att ratta höger eller vänster och backa och fram och så stopptecknet som alla förstår, förstås. Det gick smidigt. Ganska snart var han jämsides med min bil som stod precis vid entrén. Han hissade ned fönstret och pratade till mig. Jag förstod att han ville tacka för hjälpen och log och skakade på huvudet. Körde den för oss döva "jag-hör-inte"-standardgesten och tecknade tack.

Jag såg hur tankarna rusade genom huvudet på honom. Kanske inte "Får döva ens köra bil?" (jo, tro mig - jag har träffat på hörande som på 2000-talet, på allvar tror att döva inte kan/får köra bil) utan nog mer i stil med "Hur kunde det vara möjligt? Han och jag pratade ju nyss... ah just det, vi pratade ju inte... eller, jo..."

Efter någon sekund av tvekan log killen lite osäkert och pratade igen. Jag kunde läsa på läpparna att han artikulerade fram "men... hör du inte?"

"Nej, jag är döv" sa jag.

Sen log han lite nervöst och frågade "gör man så här?" när han undrade över tecknet "tack" som han såg mig teckna tidigare, något han gjorde klockrent. Jag log, nickade och gjorde tummen upp.

Då såg han än mer glad ut och tackade igen och åkte iväg med en klarare vindruta, ett tecken och en erfarenhet rikare – det behöver inte vara svårare än så.

Allt går, om man bara vill.

TOMAS LAGERGREN

DÖVHETEN VS TELEFONFÖRSÄLJARE

© VIKTOR JÄDERLUND

Upp till
20%
rabatt

Spara pengar på dina försäkringar

Sveriges Dövas Riksförbund är en del av UNIK Försäkring. Det innebär att du som medlem kan teckna trygga och förmånliga försäkringar för bil, boende och olycksfall för dig och dina familjemedlemmar.

Dessutom får du som medlem...

- Generösa rabatter på upp till 20% när du tecknar flera försäkringar
- Personlig service av en person som kan hjälpa dig i alla dina ärenden
- Snabba svar och inga krångliga knappval

Ring oss idag så berättar vi mer!

010-490 09 91
info@unikforsakring.se
www.unikforsakring.se

UNIK[®]
FÖRSÄKRING

i samarbete med

Försäkringsgivare är IfSkadeförsäkring AB org.nr 1614120-3 med säte i Helsingfors (adress till huvudkontoret är Ångsporten 4, 02200 Esbo, Finland), som i Sverige representeras av WaterCircles Sverige AB org.nr 556807-9056 (postadress Box 1014, 164 21 Kista, Isafjordsgatan 35, tel. 08-517 29 600, info@watercircles.se). WaterCircles är anknuten försäkringsförmedlare till If.

T-MEETING

Nyhet!

TM-Touch för iPad kan nu äntligen föreskrivas som hjälpmedel inom Stockholms läns landsting och Skåne

Fantastisk videokommunikationslösning med unika egenskaper som inbyggd videosvarare m. m.

Specialanpassad för döva & hörselskadade, synskadade & dövblinda.

Bärbar enhet i iPad som ger dig möjligheter du inte har idag.

Kan nu sökas som hjälpmedel inom Stockholms läns landsting och Skåne.

För mer information gå in på vår hemsida: www.tmeeting.se eller kontakta oss.

Taltel: 040-661 41 80 | Bildtelefon/texttelefon: support@t-meeting.se | mail@tmeeting.se